מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר שמונה מושגי מפתח מתקדמים בגיאוגרפיה אנושית
- להבין את הקשר בין המושגים לתהליכים עירוניים וגלובליים
- ליישם את המושגים על דוגמאות מהעולם האמיתי

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – התאמת מושגים להגדרות

- 1 – ב (תהליך שדרוג שכונה שמעלה מחירים ודוחק את התושבים הוותיקים החוצה)
- 2 – ו (חלוקה הוגנת של נטל וטוב סביבתיים בין כל קבוצות האוכלוסייה)
- 3 – א (עזיבה של בעלי השכלה ומיומנות את מדינת המוצא)
- 4 – ה (תופעה שבה העיר חמה יותר מהסביבה הכפרית בגלל אספלט ובטון)
- 5 – ג (עיר בעלת השפעה כלכלית פוליטית ותרבותית גלובלית)
- 6 – ד (שילוב של הגלובלי עם המקומי במוצר או תרבות)

חלק ב׳ – שאלות רב-ברירה

1. א – לונדון
2. ב – אספלט בטון ופעילות אנושית
3. ב – ילודה ותמותה גבוהות לילודה ותמותה נמוכות
4. א – מוצר גלובלי שמותאם לתרבות מקומית
5. ב – זמן עלות או קושי הגעה
6. ב – מדינות שמאבדות אנשים משכילים

חלק ג׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – לרוב היא דוחקת אותם החוצה בגלל עליית מחירים
2. נכון – זו ההגדרה המרכזית של המושג
3. לא נכון – להפך, בעיר חם יותר בגלל אספלט ובטון
4. נכון – כך מצוין בהגדרת המעבר הדמוגרפי
5. לא נכון – ההפך הוא הנכון - זו עזיבה של בעלי השכלה

חלק ד׳ – השלמת מילים

1. ג׳נטריפיקציה
2. עיר עולם
3. עולמקומיות
4. מרחק יחסי
5. בריחת מוחות
6. אי חום עירוני

חלק ה׳ – מיישמים את המושגים

1. שכונה ישנה משודרגת, נפתחים בתי קפה ודירות יוקרה, מחירי הדיור עולים והתושבים הוותיקים נאלצים לעבור לאזור זול יותר
2. האספלט והבטון סופגים חום ביום ומשחררים אותו בלילה, כך שהעיר נשארת חמה יותר מהסביבה הכפרית

חלק ו׳ – חושבים ומרחיבים

1. מצופה שהתלמיד יסביר קשר הגיוני, למשל שג׳נטריפיקציה עלולה לפגוע בצדק סביבתי כי היא דוחקת קבוצות מוחלשות מאזורים איכותיים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תהליך שדרוג שכונה שמעלה מחירים ודוחק תושבים ותיקים
- לדוגמה ניו יורק, לונדון או טוקיו
- מרחק פיזי נמדד בקילומטרים ואילו מרחק יחסי נמדד בזמן עלות או קושי הגעה

טיפים להפעלה:

- אפשר להתחיל בחלוקת כרטיסיות עם המושגים וההגדרות לפני מילוי הדף
- כדאי לחבר כל מושג לדוגמה מוכרת מהסביבה הקרובה של התלמידים
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים ולהתמקד בהתאמה ובהשלמת המשפטים

דף תרגול: מושגי עומק בגיאוגרפיה

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה יש שמונה מילים חשובות בגיאוגרפיה. המילים האלה מסבירות דברים שקורים בערים ובעולם.

📖 מילון קטן:

ג'נטריפיקציה	שדרוג שכונה שמעלה מחירים ודוחק תושבים ותיקים
צדק סביבתי	חלוקה הוגנת של נטל וטוב סביבתי בין כולם
מרחק יחסי	מרחק הנמדד בזמן או בעלות ולא רק בקילומטרים
בריחת מוחות	עזיבה של אנשים משכילים את מדינת המוצא
אי חום עירוני	העיר חמה יותר מהסביבה בגלל אספלט ובטון
עיר עולם	עיר בעלת השפעה גלובלית כמו ניו יורק
עולמקומיות	שילוב בין גלובלי למקומי
מעבר דמוגרפי	מעבר מילודה ותמותה גבוהות לנמוכות

1 חלק א׳ – התאמת מושגים להגדרות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ג'נטריפיקציה	___	**א.** עזיבה של בעלי השכלה ומיומנות את מדינת המוצא
2. צדק סביבתי	___	**ב.** תהליך שדרוג שכונה שמעלה מחירים ודוחק את התושבים הוותיקים החוצה
3. בריחת מוחות	___	**ג.** עיר בעלת השפעה כלכלית פוליטית ותרבותית גלובלית
4. אי חום עירוני	___	**ד.** שילוב של הגלובלי עם המקומי במוצר או תרבות
5. עיר עולם	___	**ה.** תופעה שבה העיר חמה יותר מהסביבה הכפרית בגלל אספלט ובטון
6. עולמקומיות	___	**ו.** חלוקה הוגנת של נטל וטוב סביבתיים בין כל קבוצות האוכלוסייה

2 חלק ב׳ – שאלות רב-ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו עיר היא עיר עולם חשובה?

(א) לונדון (ב) כפר קטן בהרים (ג) עיירה חקלאית (ד) יישוב כפרי מבודד

2. למה בעיר חם יותר מבכפר?

א) יערות וצמחייה רבה ב) אספלט בטון ופעילות אנושית ג) קרבה לים ד) גובה רב מעל פני הים

3. מעבר דמוגרפי זה שינוי במה?

א) ילודה נמוכה לילודה גבוהה ב) ילודה ותמותה גבוהות לילודה ותמותה נמוכות ג) עיר לכפר

ד) תמותה נמוכה לתמותה גבוהה

4. מה זה עולמקומיות?

א) מוצר גלובלי שמותאם לתרבות מקומית ב) עזיבת מדינה לצמיתות ג) עליית מחירי דיור בשכונה

ד) חום גבוה בעיר

5. איך מודדים מרחק יחסי?

א) קילומטרים בלבד ב) זמן עלות או קושי הגעה ג) גובה ההר ד) מספר התושבים

6. מי נפגע מבריחת מוחות?

א) מדינות מפותחות בלבד ב) מדינות שמאבדות אנשים משכילים ג) ערי עולם בלבד

ד) אזורים כפריים בלבד

3 חלק ג' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ג'נטריפיקציה תמיד משפרת את מצבם של התושבים הוותיקים בשכונה	☐	☐
2	צדק סביבתי עוסק בחלוקה הוגנת של משאבים ונטל סביבתי	☐	☐
3	אי חום עירוני גורם לכך שבעיר קריר יותר מאשר בכפר	☐	☐
4	מדינות מפותחות עברו את המעבר הדמוגרפי לפני מדינות מתפתחות רבות	☐	☐
5	בריחת מוחות פירושה הגעת אנשים משכילים למדינה	☐	☐

4 חלק ד' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. _____ היא תהליך שבו שכונה משודרגת והמחירים בה עולים

2. ניו יורק ולונדון הן דוגמאות ל _____

3. _____ הוא שילוב בין המוצר הגלובלי לתרבות המקומית

4. מדד שמביא בחשבון זמן ועלות הגעה נקרא _____

5. עזיבת אנשים בעלי השכלה את מדינתם נקראת _____

6. ה _____ גורם לכך שבעיר חם יותר מבסביבה הכפרית

5 חלק ה' – מיישמים את המושגים

ענו בקצרה.

1. תנו דוגמה אחת לתופעת ג'נטריפיקציה בשכונה כלשהי והסבירו בקצרה מה קורה בה

2. הסבירו במילים שלכם למה אי חום עירוני מורגש יותר בלילה בקיץ

6 חלק ו' – חושבים ומרחיבים

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו שניים מהמושגים שלמדתם וכתבו כיצד הם עשויים להיות קשורים זה לזה (לדוגמה: ג'נטריפיקציה וצדק סביבתי)

כרטיס יציאה

מהי ג'נטריפיקציה?

תנו דוגמה לעיר עולם

מה ההבדל בין מרחק פיזי למרחק יחסי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀